

ÅBO AKADEMI
ETNOLOGIA
20500 TURKU

Elämä ruukkipaikkakunnalla

Turussa joulukuussa 2001

Hyvä vastaaja,

Åbo Akademin Etnologian arkiston puolesta haluamme vielä kerran kiittää siitä kiinnostuksesta jota on osoitettu luontoa ja ympäristöä käsittelevää kyselyä kohtaan. Nyt on seuraavan kyselyn vuoro, tällä kertaa pyrimme saamaan kuvauksia elämästä ruukki- tai tehdaspaikkakunnalla sekä siellä tapahtuneista muutoksista, sekä parempaan että huonompaan suuntaan, joita Sinä tai tuttavasi on kokenut. Olemme tietoisia siitä tosiasiasta ettei läheskään kaikki vastaajamme asu tehdaspaikkakunnalla mutta lähetämme kuitenkin kyselyn kaikille. Sinulla on ehkä joku tuttava joka asuu tai on asunut tällaisella paikkakunnalla joka voi vastata kysymykseiimme.

Kyselylomake koostuu kymmenestä osa-alueesta. Meitä ilahduttaa, mikäli mielenkiintosi riittää vastaamaan kaikkiin kysymyksiin mutta tietysti voit myös vastata vain osaan niistä. Kaikki vastaajat voivat halutessaan pysyä nimettöminä.

Voit postittaa vastauksesi oheisessa kirjekuoressa ilman postimerkkiä.

Jos Sinulla on kysymysten aihepiiriin liittyviä valokuvia lainaamme niitä mielellään kopioitavaksi, jonka jälkeen ne palautetaan Sinulle.

Kiitämme hyvistä yhteistyöistä kuluneen vuoden aikana ja samalla toivotamme Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta.

Anna-Maria Åström
professori

John Hackman
intendentti

Kielelliset vähemmistöt tehdaspaikkakunnalla. –

Persoonallisuuksia paikkakunnalla

Mikä oli tehtaan ”virallinen” kieli – suomi vai ruotsi? Oliko paikkakunnalla kielellinen vähemmistö (suomen- tai ruotsinkielinen)? Oliko kyse työläisistä tai virkamiehistä? Seurus teltiinko yli kieli- tai luokkarajan? Kerro lähemmin miten molempia kieliä käytettiin jokapäiväisessä elämässä. Onko kieliryhmien välillä esiintynyt riitaisuuksia? Kerro tarkemmin näistä asioista.

Oliko paikkakunnalla henkilöitä, joko työläisiä, työjohtajia, virkamiehiä tai tehtaanjohtajia, joita erityisesti muistat? Kerro ne henkilökaskut jotka olet kuullut.

Yhdistyselämää

Oliko paikkakunnalla työväen- tai virkamiesyhdistyksiä? Oliko näillä omat tilat tai rakennukset (työväentalot, virkamieskerhot)? Kerro juhlista, retkistä ja muista yhdistysten järjestämistä tilaisuuksista. Kerro tarkemmin yhdistyselämästä.

Tehdaspaikkakunta teollisuusajan jälkeen

Millainen on tehdaspaikkakunta tänään? Mikäli teollisuutta ei enää ole, mitä on tapahtunut rakennuksille? Onko entisissä tehdasrakennuksissa minkäänlaista toimintaa? Kerro tästä tarkemmin.

Nykypäivä ja entisaika

Mikäli tehdaspaikkakunta on suuresti muuttunut, kuvaile miten Sinä osallistut uusiin toimintoihin. Kerro myös miten omat muistosi palaavat mieleesi kun kävelet tehdasympäristössä. Mikä on oma näkemyksesi muutoksiin? Mitkä ovat parhaat muistosi?

Etnologian arkisto
Åbo Akademi

Kysely 65

Elämä ruukkipaikkakunnalla

Elämä ruukkipaikkakunnalla

Yleisiä tietoja ruukista tai tehdaspaikkakunnasta

Mikä oli ruukin tai teollisuuden nimi ja millä paikkakunnalla se toimii(toimi)? Mitä tuotteita siellä valmistetaan? Kerro minkälaisessa ympäristössä ruukki ja siihen kuuluva yhteiskunta sijaitsee. Onko siellä järvi, joki tai merenranta läheisyydessä vai sijaitseeko se ilman vesistöyhteyttä? Kuvaile yleisesti yhteiskuntaa tehtaineen, konttoreineen, asuinrakennuksineen ja kauppoineen. Millainen oli ympäröivä maaseutu? Kuvaile myös maanteitä, rautateitä ja vesireittejä joilla oli yhteyttä paikkakuntaan. Mikä oli lähin kaupunki tai kauppala?

Elämä ruukkipaikkakunnalla

Kuinka kauan olet tai tuttavasi ovat asuneet paikkakunnalla, lapsuudesta asti vai onko sinne muutettu myöhemmin työn mukana? Kerro lapsuudenmuistoja paikkakunnalta, koulunkäynnistä sekä lapsuus- ja nuoruusajoista. Oliko lapsilla mahdollisuus liikkua tehdasalueella? Kerro muutoksista tässä suhteessa. Kerro perheestä ja perhe-elämästä.

Kerro naapurien kanssakäymisestä. Oliko paikkakunnalle muutaneen helppoa vai vaikeaa päästä mukaan kanssakäyntiin ja yhteiskuntaelämään? Kerro tästä tarkemmin.

Asunto

Kerro miten perheesi tai tuttavasi asuivat, työläisasunnossa, omakotitalossa tai kerrostalossa? Kuvaile asuntoa ja sen sisustusta niin tarkasti kuin voit. Kerro muutoksista asumisessa. Oli-

ko asunto oma vai oliko se vuokralla? Oliko mahdollinen vuokra-asunto tehtaan omistuksessa?

Työ tehtaassa

Työskentelivätkö vanhempasi tehtaassa? Olivatko he työläisiä, työnjohtajia vai toimihenkilöitä? Kerro lähemmin tästä. Oletko itse työskennellyt tehtaassa? Kerro lähemmin vanhempiesi tai omasta työstäsi. Minkälainen oli tavallinen työpäivä? Kerro muutoksista vuosien kuluessa. Oliko lapsien mahdollista työskennellä tehtaassa?

Ruukki ja sosiaalinen ympäristö

Oliko ruukin yhteydessä tai paikkakunnalla koulu? Oliko koulu yksityinen vai kunnallinen? Kerro enemmän koulusta ja koulunkäynnistä. Oliko ruukilla sosiaalikonttori joka toimi ”lainapankkina”? Oliko paikkakunnalla tehtaan sairaala tai sairastupa? Kerro tarkemmin kuinka terveydenhoito oli järjestetty ja siinä tapahtuneista muutoksista. Oliko paikkakunnalla ruukin omistama kauppa? Kerro lähikaupoista ja kuinka ostoksia tehtiin. Oliko ruukin yhteydessä maatiloja? Saatiinko yhtiön puolesta luontaisetuja kuten esim. polttopuita tai saatiinko ilmaiseksi tehtaan tuotteita tai voitiinko niitä ostaa alennettuun hintaan?

Tehdas ja luonnonympäristö

Kerro miten tehtaan toiminta vaikutti luonnonympäristöön. Millä tavalla tehdas oli riippuvainen ulkoisista luontotekijöistä (vesi, voima) ja luonnonvaroista? Oliko luonnon saastuminen ongelma paikkakunnallanne? Miten tällaiset ongelmat ratkaistiin ja kenen aloitteesta?